

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Narodna priča.

Oglas, pripisana sel. listaji i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predroba, oglašiti itd. šalje se zaplatom ili polotkom pošt. Međimica u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predvojnika.

Time list na vrijeme ne primi, osim to javi odpravništvo u odgovarajućem pismu, za koji se ne plaća pokutina, ako se izvana napise »Reklamacija«.

Ceskovnog računa br. 847.849.

Telefon listare broj 38.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netisani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne šalju, a ne-izvješteni ne primaju.

Preplate za poštarinom stoje: 12 K u obliku na godinu ili 6 K 6- odn. pol godine, 3- na Izvan carevine više poštari.

Pojedini broj stoji 10 h. koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Gijula br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetica svaki dan od 11-12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj: Stjepo Gjičić. — U nakladi tiskare J. Kropotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Zar nismo Istrani?*)

Glavac u zadnje doba talijanske novine, pratio sam osobitom pozornošću dvie stvari: ogorčenje naših narodnih protivnika radi porabe istarskog grba u zavodu sv. Jeronima u Rimu i njihovo veselje, što su našli dobro mjesto na Valtursini za izkopavanje starina. Jedna i druga stvar jesu vrlo važne za nas, iz jedne i druge mi možemo crpati dobru nauku.

Talijani u Istri bili su vični, otkad se u obće tjera borba narodnosti u pokrajini, svojatali sami za se sva obilježja istarske osebnosti, oni su htjeli uvijek nastupiti kao jedini predstavnici Istre, oni su pače i svoju stranku neprestano zvali »partito istriano« u svrhu da iztaknu tobožnje ne-istrijanstvo protivne, naše, hrvatske stranke.

S naše strane se je nekako puštalo, da tako bude; nije se marilo za razliku, koju se činilo među jednom i drugom strankom, držeći valjda, da će široka narodna ideja bez dvojbe nadvladati uzke granice jedne pokrajine. Za konačnu svrhu je tako bilo možda bolje, ali neznam, da li je to pospješilo ili zapriječilo približavanje k svrsi.

Što bilo, da bilo, mi nespjemo nikad zaboravljati, da smo Istrani, da je naša uza domovina pokrajina Istra, da se mi kao ograna hrvatskoga stabla nalazimo u toj zemlji već od dvanaest stoljeća amo. Kao takvi mi nespjemo dopustiti, da se nas smatra za ludičice u zemlji te da se ljubav do nje monopolizira: mi moramo u svemu i svatemu izlatici naše istrijanstvo. Time bo negubimo ništa od našeg hrvatstva, niti od našeg slavenstva; da pače time ćemo obiljudnijim načinom širiti u narodu jednu i drugu ideju. Preko noći se neda uzgojiti ni stabla, ni vola, ni junaka, ni naroda: hoće se dugotrajnog

*) Od prijatelja izvan uredništva.

PODLISTAK

S kojih razloga gube mnoga djeca volju za nauk, a po dovršetku nar. škole zamemare knjigu i daljnju nabrazhu. Kako da se tome doskoči?

Piše: Veljko. (Nastavak).

U tom treba, da se radi neumorno, ako želimo ukloniti pogibelj, koja joj prieti, ako je želimo podignuti na ono uzvišeno mjesto, na kojim je ona po božjem i prirodinim zakonima pozvana. Tu treba da složno rade oni, koji su se tome posvetili i kojima je svrha, da podižu, uče i brane, a to su: Crkva, država i škola. Za ovu potanju se kaže: pučko učiteljstvo, pobjedilo je kod Königraza i Gadove, a ona treba, da i tu pobjedu održi. Doista je tako, jer Co hen, iz kako je proučio sustav njemačkoga carstva, izjavi: »moramo se kroz školu podignuti! Pa da, narodna škola više no ilko upliiva na život naroda, ona pače tom životu daje pravac. U tome valja da ju podpo-

strijljivog rada, zdrave dobre hrane, i osobito gorljive ljubavi.

Istarski grb, istarske zemaljske boje, samo ime Istra, nesmiju biti za nas nješto tuđje i višeputa predmetom našeg izrugivanja, često i preziranja: sve to mora biti nama sveto i drago ne manje nego li našim Talijanom, kojim bi ovako odpaio razlog svojatanja i monopoliziranja.

Ima naših u Istri, kojim su istarske stvari posve odnemarili, a ti ljudi prate, recimo, sve što je važnoga u Kini, u Japanu, u Americi; ima ljudi kojim se čini bliža kabanica nego li košulja, pa dok su tielom u ovoj zemlji, duševnim su životom svedjer drugdje. Kod nas smatraju nekog prvim uvjetom, a da budeš držan pravim Hrvatom, znali za sve blezgarije, koje se pišu u Zagrebu, pratiti gnojne polemike nekih zagrebačkih listova, poznati stranake odnošaje u Banovini, u Dalmaciji, u Bosni.

A Istra je mnogim kao tuđa zemlja; njezina povjest to je zatvorena knjiga, njezin zemljopis kao da ne spada nama. U obće na Istru se hrvatski pisci malo kad obaziru: pišu povjest Hrvata, a o istarskih Hrvatih malo spomena; pišu zemljopis Hrvatske od Timoka i Drine do Jadranskoga mora, ali Istra je tu nekako nuzgredice; pišu razprave o starijoj i novijoj književnosti, ali za Istrane nitko nemari. I nije čudo, ako naša mladež, hraneći se takvom duševnom hranom i učeci po najviše u zavodih, gdje se propovjeda obično samo o hrvatstvu u »trojednoj kraljevini«, ne donese sobom baš nikakvog zanimanja, nikakve ljubavi za proučenje, izraživanje osebnosti istarskih stvari, koje bi joj imale biti prve.

Mi imademo dosta razloga i kao Hrvati, da se bavimo proučenjem istarskih stvari: mnoga dična stranica povjesti hrvatske zapisana je na istarskom tlu, mnogo kulturnih i književnih spomenika ima hrvatstvo da zahvali istarskim Hrvatim.

maže i obitelj. No, a što onda ako joj obitelj ne ide u susret? Tada neka škola nastoji doći do tog, da-ju-prenešeni, nek tako radi, da bude i ona prilijena s počitanjem i pietetom o njoj govoriti, da ju nastoji uvijek k sebi čvrsto da privlači. A hoće li se moći do toga doći?

Zašto ne bi! Ne izlazi li iz škole onaj, kome je jednoga dana osnovati obitelj, te kao glavni čimbenik kod toga biti? Eto dakle, taj se imade valjano uzgojiti u školi; neka se tu pripravi, tu udeši pravi krsčanin, pravi građanin, pravi domoljub, a kad ovaj iz škole prodje u obitelj, biti će jamačno i tu takav. U njoj je stoga potrebito, da zavlada što većna religiozno-čudoredana pouka, jer bez toga svaki je govor o uzgoju uzaludan. Bez takve pouke uzgajati, značilo bi isto, što i ladju bez kormila zadjelati i u uzburkano je more porinuti; valovlje bi je amo i tamo bacalo, dok je ne bi napokon progutalo u svoje, nezasično ždrielo! Kako hoćemo, da bez vjere pustimo u svijet ono diete, pa ma kako ono znalo valjano baratati perom i hitro riešavati računске zadatke — kad

Kud ljepšeg polja za naše povjestničare, nego li proučavati i izraživati sukob Venecije i Hrvata na istarskom ozemlju, pa makar se oni borili pod tuđjom firmom? Kud zahvalnijeg posla za našeg kulturnog historika, nego li proučavanje i izraživanje pitanja glagoljice u Istri, gdje se je ta naša svetinja znala širiti i očuvati kroz stoljeća i stoljeća te zasjesti čak u najčistije talijanske graditce na zapadnoj obali ovog poluotoka?

Povjestno proučavanje zahtjeva i zemljopisno izraživanje, pa i u tom pogledu bi naši geografi našli zahvalne zadatke, a uz nje i drugi strukovnjaci koji bi, svaki u svojoj grani, htjeli baviti se istarskim stvarmi.

Nasuprot vidimo, da se sa tih gladišta nitko ne bavi Istrom. Pred dvadesetak godina izdalo je »Društvo sv. Jeronima u Zagrebu« mrtav opis Istre iz pera profesora Klaića, a kasnije sam vidio lepu knjigu profesora Rutara (alovenski) o Trstu i Istri; ali pryo dielo izčežnulo je već odavna iz prometa, a drugo bi trebalo preraditi na hrvatski, da se razširi med nama.

Inače: koji niz polemičnih članaka (kao u knjizi: »Hrvatskoj li Italiji?), po koja monografija (kao »Kastav« od dra. M. Laginje) i ništa drugo. A naši Talijani su međutim napisali cijelu literaturu o istarskih stvarih i još danas mi moramo skoro sve znanje o našoj zemlji crpsti iz knjiga talijanskih pisaca. Nije čudo onda, ako strani svet, jer sve o Istri doznaje iz talijanskih vrela, smatra ovu zemlju domenom talijanskog elementa.

Mi na primjer, motrimo sada, što se događa na Vizačam kod Altura kao stvar koja se nas ne tiče; a ja kažem, da one starine mogu više zanimati nas nego li Talijane, koji se toliko zauzimaju za nje. Predrimska povjest istarska, horba Mutile, Favertije i Nezackija proti Rimljanom, to mora biti za nas poučno: mi moramo se

nema u njemu ni za liak one »Neizrecivosti«, koja nam podaje snagu i utjehu u životu, — kad bi one onda prije ili kasnije moralo podleći u kalu ljudskih opačina! Ona da, jedino ona budi mu duboko usadjenia u srce, pa će se znati podignuti povrh toga; gdje ona — vjera — gospoduje, tamo licumjerstvo, laž nemaju mjesta. Ona će čovjeka učiniti čvrstom klišurom, do koje će dolaziti valovi svjetski, običi će ga sa sviju strana, ali on će ostati nepokolebliv.... Uzgajajući ga u tom smjeru, uzgajati ćemo ga istodobno i voditi do čudorednoga načina življenja, jer će pomoću nje upoznati, da obstoji neko više biće — Bog, u kome su čudoredne ideje oživovorene. »Pravi uzgoj temelji se na čudoredju, čudoredje je izvor — Bog!« Veli Jules Simon.

Dakle neka škola sama napred stupa, uvijek napred, a obitelj će ju prije ili kasnije slijediti. Bude li ona oklievala u tome, ili — što je još gore — bude li se pokazala strašljivom ili nemarnom; pusti li se ustrahiti slučajnom oporbom, tada će jamačno podleći: uzgojni će se dosadašnji rad tada izgubiti.

borili proti došljakom iz Italije baš kako su se borili stari Istrani pod kraljem Epolom i nastojali na svaki način, da izadjemo pobjednici iz borbe.

Uzmimo samo pitanje glagoljice: Talijani, kojih se stvar niti ne tiče, turili su u svijet tri ili četiri debele knjige, a od naše strane sve je ograničeno na par novinarskih članaka i na poznatu interpelaciju u istarskom saboru, kojoj je slijedio sićušni »Odgovor« na kritiku iste interpelacije.

A ipak ima u nas učenih glava, ima profesora svake vrsti, ima visokoučenih svećenika, ima dobro izkolanih učitelja, ima odvjetnika i druge inteligencije, pa sve skupa nismo kadri sastaviti mali zemljopis, malu povjestnicu, kratak opis ove naše zemlje, a da i ne spominjem sve drugo, što bi se moglo učiniti na duševno kulturnom polju obzrom na samu Istru.

Naravski, nesmje se zahtjevati da svaki bude učenjak ili pisac, a najmanje onaj, koji mora raditi cijeli dan za održavanje sebe i svojih. Ali mi imamo i takvih učenih glava, kojim ostaje dosta vremena za proučavanje i izraživanje domaćih stvari, i od Boga je griehota ako toga ne čine, ako talente, dane jim od neba, zakopaju opet u zemlju, neupotreživ ih u korist svoga iskrnjega.

Svi smo nješto krivi, jer smo većinom svi tako odgojeni, da su nam istarske stvari — deveta briga, ali i svi postavimo ruku na prsa i pokajav se, odlučimo da će unapried biti drugačije, bolje.

Istra ima biti cilj našeg rada ne samo na političkom, nego i na naukovnom polju: istarske stvari moraju nas zanimati u prvom redu.

Kad tako bude, neće se smjeti nitko uzvrpoljiti radi toga, što Hrvati smatraju svojim i grb pokrajine Istre te čine predmetom svojih izraživanja i proučavanja istarske starine. Driz.

Neka škola počne i uzgajati, a ne samo poučavati, kao što je često dosele činila. Nismo više u onom vremenu, kad se od škole zahtjevalo, da bude prostom radionicom, gdje se pamet napunja znanjem, a nije se obaziralo na srce; ne smije ona biti više potvrđena prošlosti, imae odkrivati budućnost; neka ne slijedi sli e po ovaj ili onaj sistem, nego neka se jedino i samu individualnost usavršuje; neka ne trpi stranoga dojma, pače neka upliiva na obitelj i ovaj pravac daje. Nastojmo priveriti obitelj dotle, da upozna neveliku svoju dužnost; predočimo joj neuspješnost našega rada — na tome polju bez prave njihove pripomoći; uvjerimo je, da radost ili žalost njihova, koju joj pod stare dane doživjeti od njihove djece, zavisi u prvom redu od njih samih, o načinu, kojim rukovode svoju diecu; nastojmo joj u dusu uciepliti svetu onu istinu, da moralni uzgoj utvrđuje, a demoralni da iz temelja ruši i obara kućne zidove, pak ćemo time bez dvojbe i mladij narastaj preporoditi. (Nastavak slijedi.)

DOPISI

Is Labuntine, dne 10. augusta 1901.

(Voditelji matica i dr. Petar Gherša). Naš i našega naroda prijatelj dr. Gherša, koji mrzi svaku iz dna duše, razokodakao se je opet izjavio za zadnjeg zasjedanja istarskoga po svoju. On je naime opet izjavio svoju vreau protiv slavenskim voditeljima matica, jer mu mule vode nevino janje grabežljivu vuku. On nam vrlo dobro, da se naša hrvatska i slovenska imena danomice kvare i izopačuju u svih talijanskih župnih uredih Istre, u svih uredih javnih oblastih, ne samo zemaljskih nego i državnih, pa je ipak imao obraz, da osine neuduzne naše voditelje matica krštenih, vjenčanih i mrtvih. Svako istarsko diete, koje je svršilo prvi razred pučke škole, kazali će dr. Gherša, da valja pisati hrvatska imena ili prezimena hrvatskim pravopisom, talijanska talijanskim, njemačka njemačkim itd., nu toga nezna ili neće da znade velećun g. dr. Petar Gherša. Ljubeznivi naš ciepiatelj kozica boji se naime, da kad bi zavladalo ovo obćenito pravilo, da bi se i od njegovog izmišljenog i čistorenog imena Gherša, stvorila prava i ta hrvatska Grča, kako su se stalno pisali njegovi djedovi ili pradjedovi. On bi hotio, da se sva hrvatska i slovenska imena i prezimena pišu talijanskim pravopisom, kao što to čini većina c. kr. ureda Istre danomice i svi talijanski uredi bez iznimke.

Čitajući neosnovane i drzovite tvrdnje toga našega prijatelja, sjetismo one narodne, koja kaže, da što bi imali volovi škripati, to škripaju kola. Što bismo imali mi na sav glas vapiti, da se već jednom prestane u Istri sa izopačivanjem naših prezimena, imena naših gradova, mjesta, sela i selaca, to eto buče i haljbuče haš oni, koji danomice u tom griše na štetu našega naroda. Dr. Gherša nije stalno za svoga života napisao jedno naše ime ili prezime valjano i pošteno, pak još se drzne nekomu predbacivati ono, što sam danomice čini. Po njegovu imali bismo pisati naša prezimena Kranjac, Ziković, Kokosić itd. ovako Crag-naz, Xicovich, Cocossich i tada bi on bio zadovoljan.

Mi znamo, da pišu tako talijanski svećenici i talijanski činovnici Istre našo prezimena, ali to nije pravilno, to nije pošteno, to je lopovski. Proti takvim svećenikom morali bi postupiti pošteno i ordinarijati, a proti takvim činovnikom pravediti njihovi predstojnici. G. dr. Grča sjeća nas svojim postupanjem nesretnih turskih jančičara, kršćanske djevice, koju su Turci odveli i kasnije odraslu u boj vodili protiv vlastitog im brata pod imenom jančičara. Kad bi se on mogao u duhu vratiti u prošlost svoga koljena, došao bi k sebi, te bi se spokorio i zaprosio oprostjenje svoj narod za sve ono, što je proti njemu u saboru i izvan njega poduzeo. Dr. Grča obavija u ovih strana već dugi niz godina posao ciepiatelja kozica, za što je dobro plaćen, ali on ipak rado prima i uživa gostoljubivost i onih voditelja matica, protiv kojim grmi i treska u saboru. To će biti liberalno i patriotski, da li je pako lepo i pristojno, neka sam reče.

Kao kozocipeitelj pozna on dobro puteve i staze svoga kotara, ali jošje nismo čuli, da bi se bio u saboru ili izvan njega zauzeo za to, da se te puteve i staze popravi. On znađe, da se onaj kraj od slavne junte redovito i tvrdokorno u svakom obziru zanemaruje, ali njega za to ne boli glava, jer mu je prešnji posao udarati bezrazložno i nečasno na naše voditelje matica. On znađe kako narod u onih strana vapije za školami, kako prosidravne i pitke vode, ali taj veliki čovjekoljub nije nikada podignuo svog glasovitog glasa za potrebe i nevolje ovoga pučanstva. Ta šta njega za to briga; Ta-

lijant imadu svega toga i drugo njim ne treba nego da nas posve potaljanče. Zar g. Grča?

U Dubašnici pišu nam 10. t. (10. avg.) da je napisao br. 60 i 61. (10. avg.) G. dr. Gherša, koji mrzi svaku iz dna duše, razokodakao se je opet izjavio za zadnjeg zasjedanja istarskoga po svoju. On je naime opet izjavio svoju vreau protiv slavenskim voditeljima matica, jer mu mule vode nevino janje grabežljivu vuku. On nam vrlo dobro, da se naša hrvatska i slovenska imena danomice kvare i izopačuju u svih talijanskih župnih uredih Istre, u svih uredih javnih oblastih, ne samo zemaljskih nego i državnih, pa je ipak imao obraz, da osine neuduzne naše voditelje matica krštenih, vjenčanih i mrtvih. Svako istarsko diete, koje je svršilo prvi razred pučke škole, kazali će dr. Gherša, da valja pisati hrvatska imena ili prezimena hrvatskim pravopisom, talijanska talijanskim, njemačka njemačkim itd., nu toga nezna ili neće da znade velećun g. dr. Petar Gherša. Ljubeznivi naš ciepiatelj kozica boji se naime, da kad bi zavladalo ovo obćenito pravilo, da bi se i od njegovog izmišljenog i čistorenog imena Gherša, stvorila prava i ta hrvatska Grča, kako su se stalno pisali njegovi djedovi ili pradjedovi. On bi hotio, da se sva hrvatska i slovenska imena i prezimena pišu talijanskim pravopisom, kao što to čini većina c. kr. ureda Istre danomice i svi talijanski uredi bez iznimke.

Otkad među nama mnogo izicao se u potajna rovanja uvijajuć se poput jegulje, ali Dubašljani sve to motre, pa, ako i kasno jim krv zavrije, mogli bi mu metlu pokazat. A zašto se tako previja? valja mu krv neda mira, kako bi Dubašljan rekao.

Teško mu leži na srcu obč. uprava, bunca o nekakvoj krpariji, a nit nezna kako obč. uprava posluje! Ipak negovori o kakovom uredu ili pronevjeranju. Kada ovako siromašna občina dugove nećini, mislim, da već je hvaljevredna, čudesa nemože se činiti. U četiri godine mnogo je učinila, kad popravila zvonik i sagradila lepu školsku sgradu, da nit u gradu nebi sramotna bila, a kamo jesu i još i drugi nekoji izvanredni troškovi! Pričinja se prijateljem puka i siromaha, ali ipak hotio bi i savjetuje občini, da siromašne občinare lovi i tišti, gdje? u Brgradu, a kad bio pri glasovanju za drva od Brguda, odreče se glasa, da se ne paća, a sada što piše! — nije li to farizejski!?

Briga njega za Dubašljane, on hoće samo pronicava tajnika (valjda kakovog dra. prava), pa onda, goji svu nadu, mogao bi svoj poštovani nos zabadat u občina pa tako Dubašnicu pod svoj komando držati!... Učit valja, učit i širit ljubav i moral, o kojem piše da je izpod srednje ruke.

Hotio bi pronicava tajnika od 500—600 for., a Pavića sa nagradom od 350 f. tjera, koji dosta dobro obavija. Nitko se naučen rodio. Obćini to koristno za 200—300 f.; za siromašnu občinu to nije mala stvar.

Neiskreno Pavića gladi, a u isto doba tjera ga i to kao domorodca, a uzdiše za tudjincem! — e, lijo, da ti nobi dlaku poznali, bi te drago prodali!

Načelnika, čestita i sposobna muža, s jedne strani hvali i kadi, a s druge vrdja! — hoćete li večje licumjerstvo? Piše o nekakvom nepotizmu, sablazani! Gdje ta sablazan?!! To je kleveta.

Teško mu na srcu leži i umirovljeni svećenik-zastupnik, na to ime odmah postane bjesomutan, jer kao zastupnik nešto se žrtvuje, i umoljen, načelniku pri ruci stoji, a mladomu tajniku kojom uputom. Pitam ja: jeli to dobro ili zlo? Svatko bi imao reći: to je dobro djelo, našto nas zove dužnost kršćanska. Naš

Ured.

*) Priobćujemo radi nepristatnosti izputovanja osobna mjesta, za koja bismo i mi morali pred sudom odgovarati. Op. Ured.

previjanac neće ni da to učini! Nespada li i to u moral, gospodine prijatelju!

U občini već 4 god. naš jezik, što se mu zahvaliti protivstavlja občinarima, a naš prijatelj puka u ove i jedine naše izicao, barjauć se opore obč. upravi, koju i sam mogao učiniti, i istom nikom! To su činjenja, koje se ne mogu tajiti, zastupnici i občinari su još živi. Na čast mu. Bude li tako napredovalo, tekto kada skoči hri, — stranka bi se prisiljena razdvajati se, a srazočje to stasaju kao žeci. Takovo obzorje danas. — Drži se izbori stalno neće preći gladko kao zadnji.

Ovo za sada došti, da se primelne odnosajem u Dubašnici što napisu prijatelj puka, akoprem još je toga u zaljhi. Prijatelj puka svoj razgovor preporučuje na razmišljanje Dubašljanom, a to isto činim i ja, pa neka pravedno sude.

Napokon to slavno uredništvo „Naše Sloge“ molli, da bi blagohotno izvoljelo nepristatnosti radi ove redke uvrstiti u stupce dične „Naše Sloge“, da Dubašljani čuju oba zvana.

U skupu občinar nezastupnik, koji ne ruje, nego želi mir i dobrobit puka.

Dubašnica, 12/8. 1901.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Franina i Jurina



Fr. Ma j' morala po sakrabojsku puhat. Jur. Ka to?
Fr. Senjska bura.
Jur. Ca ni mogal morda vabor koštati?
Fr. Je vabor koštati je, lego mu j' senjska bura ungarčku banderu nekamo k vragu u Bodulju zanesla.
Jur. Ca j' bil vabor ungarčki?
Fr. Misliš, da bi hrvatski vabor ungarčku banderu batil?!
Jur. Vejši za vrag!

Razne viesti. Politčke:

Austro-Ugarska. Jošte uvijek nerješeno balkanskom pitanju pridružilo se je novo pitanje radi Albanije. Do sada radilo se je na Balkanu o tom, da li će tamo prevladati austrijski ili ruski upliv, a radi albanskog pitanja poveo se novinarski boj između austrijskog i talijanskog novinstva. Balkansko pitanje usutkano je privremeno tim, što se obje interesovane vlasti dogovoriše, da se neima dirati u postojeće stanje.

Radi albanskog pitanja omladnjak su zadnje doba ponješto odnosaj između Austro-Ugarske i Italije. To priznaju i sami rimski listovi. Tako piše zadnjih dana jedan od uvažnijih rimskih listova, da će govor vladni sklonih talijanskih listova, i njihova revnost, kojom se nekoji događaji na austrijskoj obali Adrije proučuju, prikazati talijansku izvanjsku poli-

tiku u vrlo neprijaznom svjetlu. Omladnjenoj uvijek korektnih odnosaja između Italije i Austro-Ugarske zrcali se u tom, što su u prošlom godišnjicu smrti kralja Ugarske položili na njegov grob vijence izvanjske politike, Francuske i Njemačke. Austrija nije položila nikakvih vijenca. Izvanjskoga ministra izvanjski poslovi, kojim razprave o proracima obćine se sudru i mirna politiku, ali došlo je, što su poslije toga sriedili, pohodna hrvatska, koja je tim obćinama, što nekoji vladni skloni listovi vode novi pravac izvanjske politike na uticajanje visokih krugova.

Što se tiče austrijskog upliva u Albaniju, to je isti bio najveći uzročnik obale sjeverno od Drača, nešto na jugu i u zaleđu primorja. Tamo je svaki upliv Italije izlisan. Austro-Ugarska podupirala je lame uvijek materijalne potrebe Albanaca tako, da trgovina toga dijela Albanije teži prema Austro-Ugarskoj. S vojničkog gledišta važna luka Vellone ostala je sa svojom područjem pod uplivom Italije. Talijanski listovi pišu, da je sada i u tom dijelu Albanije postala Austrija pogibeljna Italiji.

Česki narod uznemirilo je imenovanje njemačkoga kanonika dr. Funda namjestnikom pražskoga biskupa. U tom imenovanju naziru česki listovi prvi korak razdijeljenje Češke na crkvenom polju.

Gen. Gora. Generalni konzul Crne Gore u Rimu upravio je listu „L'Avanti“ pismo, u kojem poriče, da bi crnogorska vlada ikako uprivala na izvanjsku politiku Italije. Crna Gora, da neizdi ništa u Albaniju. Njoj nije Italija pružila nikakav zojam niti je imala Crna Gora kakvu podporu od Italije. Pismo to zaključuje sa izjavom, da bistar um i pošteno srce kneza Crne Gore nebi moglo škoditi, van jedino koristiti Italiji. U istinu neznamo, kako da si protumačimo ovo izpričavanje crnogorskoga konzula u Rimu, znajući, da ima crnogorska vlada svoje službeno glasilo, koje bi bilo dužno podavati ovakve izjave — kad bi to potrebitim držali. Nije li možda, tuž na mjestu ona francuska, koja kaže: tko se izpričava, taj se obuzuje?

Srbija. Dne 18. t. m. objavljeni su u Srbiji izbori za goraju komoru ili za senat. Po novom srbskom ustavu bira svako okružje te grad Biograd po jednoga senatora; ostale senatore izabrao je kralj kod proglašenja novog ustava.

Bugarska. Iz Sofije javljaju, da je došlo do sukoba između bugarskih i turskih vojnika na granici kod sela Čenag. Bugarska obhodnja, sastojća od trih momaka, bijaše napadnuta od 80 turskih vojnika. Između jednih i drugih započeo puškaranje, te je tom prigodom palo pet turskih vojnika. Turci progolnše zatim bugarske vojnike kroz tri kilometra na bugarskom zemljištu. Na vjest o tom sukobu poslala je bugarska vlada protiv prijatelju dvie satnije vojnika pod zapovjedništvom podpukovnika Firmanova. Sukob taj, da neće imati daljnjih posljedica. Iz raznih krajeva Makedonije stižu glasovi, da bugarski macedonski odbori podovno zive kromčare oružje. Da se zaštite od macedonskih odbora osnovali su i Turci svoje odbore, koji počinjaju svakojaka nasilja na mirnom bugarskom pučanstvu.

Kad je nedavno sofijsko sudistihe proglasilo odričjenje Sarafova i drugova od obuzbe, udarilo je obćinstvo u sudnici u burno odobravanje. Na ulici očekivalo je veliko mnoštvo naroda odričesnike, koje je evičem obasulo.

Italija. Predsjednik francuske republike Loubet pozvao je cara Nikolu k velikim vojničkim vježbami, koje će se lijes obdržavati u Châmpagni. Car je prihvatio poziv zahvaliv se najradničije predsjedniku. Car će stići morem u Dinkerque. Njemački listovi nasloje umjetnim načinom prikazuju svoje nezadovoljstvo, izučuju kako neće imati taj posjet političkog znamenovanja. — Prigodom vijenčanja ca-

revu sestru, valke kraginje Olge Aleksandrovne, nije priznavao svoje domaćinstvo engleski poslanik Scott, jer bijaše pozvan k svečanosti i zastupnik Transvala.

Mjesta:

Baruta iz famozija. U mjestnim i pokrajinskim novinama razpiela se prepirka o prenošenju pokrajinskih ureda u Pala. Veliki prorok nespasjenjaka, trščanski "Indipendente", zagrmio protiv Pali, a Pala našla obranu u glasilu mjestnih talijanskih nacionalnih socijalista. Mjestni listići, kojima je dužnost da brane gospodujuću kliku, izgubili glavu, pa jednu po bacili s drugu po obrubu. Tako brižni šenuli pamieću, da su spočitnuli svojim nacionalnim socijalistima, da rade za Hrvate. Otkriveni izdajstvom domovine, nije im ostalo drugo nego povjeriti se kaznenom branitelju dra. Santi Lorenzettu, da ih od tolikoga zločina opere. Ovaj uputio do dvie po izbor poslanice "omezu gosp. Jovanu Timenaru", upravitelju lista "Popolo Sticijano", koji je na "sudu izkazao, da se on pisanjem u taj list ni mrve ne bavi, jer mu teški posao oko tiskanja "Admirals-Befehla" u "Giornalettu" pada kad za drugi list. U poslanicama je liepih stvari, a gospodin kazneni branitelj telepatičnom snagom svoga perispiritalnog uma ugledao u u budućnosti hrvatsku triumfalnu povorku, gdje slavodobitno koraca na rukojemama puljakog talijanstva put Foruma. Sve je vidio i opisao, samo nije mogao da ugleda, ni da opise samoga sebe. Zato ćemo mu mi kazati, da će u svetlanoj povorci biti i dr. Santo Lorenzetto, obučen u araboko odieo, što će divno pristojati njegovoj arnautskoj glavurini.

Nego gospodin (tj. je možda već tovaris? Neznamo i nehmamo ga htjeli uvrediti) kazneni branitelj zago je na koncu filipike protiv našim viernim sinovima majčice Rima, da okrene desnu stranu baline. I bogme, valja priznati, da mu je uspjelo: Sad će se "purissimi" prati od saveza sa Uskokima.

Evo što govori gosp. dr. S. L. talijanskoj gospodi: "A. niste li zar vi hrvatskiji, koji ste u nedjelju fiskali u vašem listu obračun družbe S. Cirila i Metoda, iznašajuć na bieli dan njezine sjajne uspjehe? Niste li vi hrvatskiji, koji si štate u "Gabinetti di Lettura" hrvatske govore dra. Krstića, držite nazdravice zajedno sa liburnskim biranim biracima i vičete tom prigodom u sve glase "Živio" (sic). Ako je vama slobodno u stranačke svrhe služiti se drom. Krstićem i izdavalci list "Prava-Naša Sloga", zašto nebi bilo slobodno socijalističkoj stranci poslužiti se djelovanjem jednoga Kristana? itd."

Zaklela se zemlja raju, da se svake tajne znaju. Mi smo zapravo reći znali i prije za gostoljubivi doček, pridružen u mjestnom talijanskom leglu, pro Concordia". Krstića i kastavsko-liburnskim pro-dancima, koje je Krstić vodio kazivali po talijanskom svieta kao medvjede. U gradu se čukalo o hrvatskim nazdravicama, koje su držali dr. Stanjeh, dr. Bolmarcich, Palla i drugi. Pripovijedali su nam, da je i sladkokantni Rizzi, ugrijan šampanjem a opojen pobjedom, grlio i ljubio Krstića, te napokon zapjevao s njim skupa "Majka Maru" i "Marice moje srce". Sve smo to znali, ali nas neizmerno veseli, da je iznio to na svietlo i potvrdio svojim podpisom, sam dr. Santo Lorenzetto, koji je bio također prisutan i pomagao pjevati i vikati "Živio". U socijalističkom taboru će moći tako nasljedovati, jer je i tamo mnogo naših ljudi, koji će zapjevati hrvatski, kao što su zapjevali u kazaljstu na socijalističkom plesu. Neka zapjevaju, ako hoće, s njim i Rizzi i Gleser i Varetton i sve prve glave talijanske stranke, to će nas vrlo veseliti, i biti će znak, da Slavenstvo prodire nolens volens i u najtalijanskije

krugove. A djelo dra. Krstića, kojikogod bilo plaćeno od Talijana i paprenog protiv Hrvata ili Slovcncina Istre, eto božjom providnošću upeljalo je naš jezik u talijanske krugove, hrvatacima glasovima su odvajanje stiene ultra-talijanskoga gabi-neta, a talijanska stranka, posebov naše odpadnike iz Kastavštine i Liburnije, već je bolna od slabe probave, te je znatno izgubila od svoga čisto-talijanskoga značaja, a počimlje postajati nešto slična dalmatinskoj nadri-autonomiji.

Za tu veliku korist, pa makar i neholicie učinjenu hrvatskom jeziku, mi bi Krstiću mnogo oprostili!

Pokrajinske:

Zdravstveno stanje presv. biskupa Sterka. Od g. dra. Frana Mandića, biskupova liečnika, koji je u nedjelju posjetio bolesnoga biskupa u Rogatcu, doznajemo, da se presvičeli vladika od svoje bolesti danomice liepo oporavlja. Osim reumatičkih bolesti na ramenima i klesane slabine, čuti se, siedi biskup relativno dobro, te ima nade, da će se prvih dana budućega mjeseca vratiti u Trst.

Bennati-u de znanja! U sjednici car. vieća od dne 6. marča t. g. stavio je talijanski zastupnik Bennati na ministru-predsjednika i na ministra za zemaljsku obranu interpelaciju, u kojoj zahteva navajuje: na c. kr. oružništvo u Istri. U istoj interpelaciji zahtjeva ništa manje, nego da se posvuda po Istri namjestuju oružnici talijanske narodnosti, a ako se slučajno koga Slavena imenuje, da se ima od njega zahtjevati podpuno poznavanje talijanskog jezika ili drugim riečima, neka se namjesti samo takve ljude, koji su ili rodom Talijani ili politalijančeni Slaveni, da mogu i oni doprinesti svoj dio na oltar spasa "domovine". I tu se vide bezobraznost talijanskih zastupnika, koji točno znadu, da imade u Istri dobar dio oružnika Talijana, koji osim talijanskog jezika, ne poznaju niog jezika i koji u raznim prilikama davaju izraza i pokazuju dosta jasno, koliki su nam prijatelji. Nu Talijani se drže one "reči mu, da ti ne reče", te nam predhacuju ono, što bi mi njim morali predbacivati.

"Nar. Listu" iz Opatije javljaju, da je ovih dana došao jedan c. kr. oružnik u dućan nekog našeg trgovca, koji mu pruži na zahtjev žigice, i to družbe sv. C. i M., našto da je taj c. kr. oružnik izustio par gadnih talijanskih psokah i žigice hacio na zemlju.

Da je to učinio jedan oružnik slavenke narodnosti sa Legimim žigicama, sladki Bennati bi bio kod budućeg zajedanjca car. vieća interperino vladu, zašto dozvoljava c. kr. oružnikom, da tjeraju "veliko-hrvatsku" politiku! Talijanom pak je sve dozvoljeno, a kako i nebi, kad imaju mogućnih zagovornika i u Trstu i u Beču, koji ako treba obeoči: zatvore, da se ne uvredi milta šavčevica Italija, kojoj za volju Austrija žrtvuje dio svojih bitnijih interesa a vremenom možda i...

Iz Pazina pišu nam 18. t. mj.: Vaša viest o predsjedjećem imenovanju upravitelja našeg c. kr. poštanskog ureda užnemirila je naše krmjele i šarenjake. Neđužna viest pogodila je u živo. Vi ste kazali, da se natječe za ono mjesto činovnik, koji nepozna hrvatski jezik i da "treba u Pazini činovnika, koji pozna temeljito oba jezika, t. j. hrvatski ili slovenski i talijanski. Niste kazali, da taj činovnik bude Hrvat ili Slovenac, niste rekli, da namozna znati talijanski, pa ipak ste uboli naše krmjele i njihove podrepnice duboko.

Uvriedjeni utekoše se trščanskim "Efifutičnu" klevetom i lažu. Eredbacuju vam naima, da težite za upraviteljem, koji bi bio slavenakim agitatorom, čega niste gotovo nišli na umu imali. Nam ne treba agitatora, jer smo "a to i sami sposobni. Mi hoćemo imati stroga, viešta i sposobna činovnika Hrvata, Talijana ili

Njemca, samo da je podpuno viest i hrvatskomu ili slovenskomu jeziku. Manje nemožemo zahtjevati, ali to zahtjevamo najodlučnije.

Splošna je tvrdnja naših krmjele, da je ogromna većina naših građana talijanskoga jezika. Kad bi to i bila istina — što nije — tim nebi baš ništa dokazali, jer c. kr. poštanski ured u Pazinu nije samo za grad Pazin, nego za čitavu občinu i za sve podređene poštanske urede kotara. Naši krmjele neka pitaju za sebe poštanski ured i taj neka im bude — ako hoće — kinezki, nu dok je isti za sve nas, mora biti toliko hrvatski, koliko je talijanski.

Glede popunjena izpražnenog mjestakotarskog suda kolaju različiti glasovi. Talijanaši i krmjele napinju sve sile, da dobiju na to mjesto Talijana. Mi smo u tom skromniji. Mi nepitamo drugo nego to, da bude naš budući sudac u govoru i pismu posve viest hrvatskomu jeziku. Naš kotar je ogromnom većinom hrvatski, a tim je i naš zahtjev posve opravdan. Mi nepitamo ni Hrvata ni Slovcncu, već sposobna i viešta sudca. Dajte nam Bujca, Koprčarčana ili Trščana, samo da zadovolji gornjem zahtjevu — pak mirna Bosna.

Čujemo, da se za ono mjesto natječe mladih činovnika, koji imadu visokih zagovornika; ali neka znaju i molitelji i njihovi visoki zaštitnici, da ćemo se protiviti zubi i nokti protiv sudca, koji nepozna posve dobro u govoru i pismu i naš jezik. Mi netrebamo sudca, koji natuca koju rječ hrvatski ili slovenski, on mora da pozna hrvatski jezik kao i talijanski.

Iz sv. Lovreča Pazonatičkog pišu nam 17. t. mj.: Dno 14. t. mj. ostavio nam je naš dosadašnji duhovni pomoćnik veleč. g. Agapito. Po rodu i uzgoju Talijan znao kao pravi svećenik nepristrano vrsiti svoje uzvišeno zvanje u crkvi i izvan crkve. Kao sluga božji bio je ponizan i ljubezljiv jednako sa svakim, sa bogatašem i siromahom. Razgovarao je mudro i pametno s namj kmetovi kao da je rođjen među namim nemareći nimalo, jeli, to pravo i drago onim našim poprdilom, koji bi htjeli, da bude svećenik naš neprijatelj i naš protivnik. Oni su očekivali, da će on, pošto je Talijan, nas Hrvate mrziti i proganjati, kao što čine mnogi talijanski svećenici i visoki i nizki, sirom Istre, ali buduć od toga činio nije, već je sa svakim jednako postupao zamrazili su ga i zamrzili. Htjeli bi biti, da zapuše svećeničke dužnosti, da zahaja s njima po krmjah i po lovu pak da više — kaošto je vikao neki B. um bar na svom odlazku: "mi son Talijan i Talijan voio esser". Poprdilom našim nije se g. Agapito svidjao ni stoga, što je on stanovao u župnom stanu, dočim su želiti, da se nastani gdjegod u privatnoj kući, gdje imade svakojake mladeži, pak da se dogodjaju sablazni kakvih je jur bilo ovdje. Njim je još uvijek na misli njih ljubimac Franca, koji je među poštenim i pobožnim narodom ostavio crnu uspenunu.

Na razstavku kličemo g. duhovnomu pomoćniku: neka ga Svevišnji prati na svih njegovih putovih i neka ostane svuda našemu tužnomu narodu u ovoj biskupiji dobrim prijateljem i vriednim savjetnikom. Našim susjedom pako, vriednim Vrvaranom, Musalczanom, Valkarincem, Zauloncem itd. želimo od srca, da bi našli u g. Agapituanako vriedna i česlita duševnog pastira, kakav je bio među nami.

Naši narodni protivnici trube uvijek, da mi hoćemo svećenike agitatore i nemirnjake a eto vidite, da se mi i s malim zadovoljimo, da netražimo drugo od svećenika nego da bude pobožan, ljubezljiv i jednako pravedan sa malim i velikim!

Iz Mošćenica pišu nam 19. t. mj.: Već vam se davno nije nitko iz našega mjesta oglasio. Misli se možda (kogaod, da u Mošćenicah sve spava mrtvim snom ili da se možda naši rodoljubi povukose u zakutak. Ali tome nije tako! Ima, hvala

Bogu, kod nas ljepih novosti, koje će, stalno razyveseliti sve prijatelje našeg naroda.

U Mošćenicah imade jedna liepa kuća, koja je negda pripadala bogatoj i na daleko poznatoj obitelji Lazarića. Ta se kuća nalazi na dnu grada, a pred sobom sa morske strane imade veliku terasu sa "sternom". Vidik, što se pruža sa te terase, otvara se na cieti Kvarner i kvarnerske otoke. Tu kuću dakle namjeravahu potajno kupiti Talijanaši u svoje opakave svrhe. Ali bijahu hude sreće! Naši rodoljubi, dočuvši naima za tu stvar, dogovorono kupise tu kuću i osujetiše tako njihove zle namjere. Sad da vam je bilo vidjeti naše "matiče", kako im se rep nakostrasio! Još ljepša im se dogodi, kad dobišmo početkom junija potvrdu pravila za "Hrvatsku Čitaonicu", koja se u onoj kući nalazi. Tako eto dođosmo do "Čitaonice" u Mošćenicah, toga ognjista puke nao-brazbe i stječista svih pametnih ljudi.

Već u početku možemo se pohvaliti, da nam "Čitaonica" vrlo dobro uspjera, a to je najveći tra u oku naših neprijatelja. Tužne sirote, na svaki se način koprčaju, da bi nam čim god mogli naškoditi, ali im to ne ide za rukom. Članova imademo ljepi broj, a danomice se novi upisuju. Ovi se obično u nedjelju i blagdan sastaju u družtvenih prostorijah pa se na razne načine zabavljaju. Svatko rado ide u družtvo. Čini ti se, kao da žedna — dopelješ k izvoru zdrave i pitke vode! No to je sve ništa prema onome, što se sada sprema. Još kod osnivanja "Čitaonice" govorilo se je, da piredimno svečanost otvoren je, a sada smo odlučili to oživitoriti dne 25. ov. mj. Za taj dan priedjuje odobr izlet iz Rieke sa posebnim parobrodom ugar.-hrv. parobr. družtva čičući Volosko, Opatiju i Lovran. Kako dočusmo, sprema se naroda sa svih strana, da nam uzveliča slavje. Bit će to prava narodna slava, samo da bi Bog dao liepo vrieme. — Imat ćemo i glazbu, i to občinsku orkestru iz Sušaka. Program zabave jest vrlo zanimiv i obširan. — Preporučamo svim našim rodoljubom, da nijedan ne uzmanjka tog dana doći k nama, gdje će sigurno naći bratske ljubavi i prijateljske zabave.

Iz Dekanli pišu nam 20. t. mj.: Čitalo se u "Edinosti" i "N. Slogi" tuzaljke glede občine Dekani. Da je občina u pogibelji mora se priznati, jer se braća iste krvi međusobno kolju. Obč načelnik nije izdajica! Istina je žalibože, da mu odlučnosti manjka, i da je duže vremena radio pod uplivom nekih domaćih osoba, kojim nije stalo do toga, da usreće narod, već da narod razružu pjančevanjem i kartanjem. Ovdje se nemože govoriti o izdajstvu, to je gola izmisliotina! Gospođo dopisnici, osobna su to pitanja, za koja je bolje da javnost nezna!

Dužnost naša je, da se nesebično za narod žrtvuemo. Ućimo narod hriežno živiti i razumno gospodarići: "Salus patriae, suprema lex esto". (Spas domovine budi nam najvišim zakonom). Žalostna je istina, da je ovdje narod piću podan, a gotovo takav narod nije za uztrajnu borbu, jer čim se čovjek raztriezni, oduševljenje za narodne ideale nestaje. Za to treba da uzgojimo narod moralom, podupirajmo školu i crkvu, uzgojimo si narod pošten i radin, jer inače propademo.

Crkva i škola dužne su tim smjerom raditi, a občina ima svetu dužnost ih podupirati. Gospodu dopisnike molimo, da budu oprezniji, jer pretjerivanjem se ne spasi domovine, sije se samo razdor. Složno, složno, svi istim ciljem, istim smjerom bez sebičnosti. Ućimo narod rieću i izgledom pametno gospodarići i štediti, jer ako ide starim putem dalje, propasti će domala obiteljska sreća, djeca pako neđužna trpiti će i proklinjati će roditelje-razpisnike i njihove zavodnike.

Iskreni prijatelj puka.

Talijansko društvo u Rovinjskom selu imalo je prošloga čedna nekakav **stanak**, što smo doznali po dolasku rovinjske gospođe, koja došla amo smučati naš puk i sijat sjeme nesloge u naše selo. Koliko ima Talijana u tom društvu sudite sami po imenih odbornikah ili ravnateljah toga društva. Eto vam njihova imena ili prezimena, iz kojih ćete doznati, da su to sve sami Fiorentinci, Kalabrezzi i Napolitanci: Jure Pokrajac, Ivo Dobrović, Sime Udovičić, Jure Iskra i Jure Ban.

Sada neka se nadje jedna pametna glava, koja bi mogla kazati, da ovo nisu svi: **pure sangio italiani!**

Iz Nove Vasi kod Poreča pišu nam: Naš g. župe-upravitelj skočio kao da ga je zmija ugrizla kad je doznao, da mu je „Naša Sloga“ kazala par muzičkih, kao što je imala pravo. Nijednomu ovdje poštenomu i pravednomu čovjeku nije pravo, što je g. Toso samovoljno odstavi od službe crkvenog starenjina, našeg vrijednog Petra Vlašića, koji je zbog svoga poštenja na daleko poznat, cienjen i ljubljen više nego li će biti g. Toso, ma da je 100 godina među nami. Novi crkveni starenje već su siti nove službe i časti, jer da im g. Toso ne da ključ od blagajne ili kase, u kojoj su novci.

G. Toso nam se grozi, da će plesati onaj, koji mu kapitala pod njegovu eate i koji ga je stavio u „N. Sl.“, ul mi se nebojimo, jer stori pravedno i reci istinu, pak se neboj Boga ni djavla.

Zlata vrijedno priznanje. U tršćankom „Čitutiću“ tuži se netko iz Groznjana na do zla Boga slabu upravu po-reznih občina Kostanju i Završja. Upravno vieće u Kostanju, da treba svakako dokinuti, a ono u Završju urediti.

U Kostanju, da imade dobrih patriota (talijanskih) i čvrstih posjednika, koji bi mogli sa malo žrtve spasiti svoju občinu od financijalne propasti.

Završje da nebi smjelo biti u financijalnoj nevolji, nu oni dobri upravitelji i dobri patrioti morali bi više brinuti se za umnoženje občinskoga imetka. Dobri upravitelji i dobri patrioti doveli su dakle do ruba propasti dvie porezne občine napuštene hrvatskim življem. Proti njim nepoduzimlje ništa sl. zemaljski odbor u Poreču — jer se nalaze u rukuh sarenjaka!

Škola družbe sv. Cirila i Metoda u Voloskom. Iz Voloskog pišu nam dne 13. t. mj.: Veselim srcem javljam vam ovime, gosp. uredniče, da je škola družbe sv. Cirila i Metoda posvema gotova, po komisiji pregledana i u potpunom reda pronadjena, te će se otvoriti danom 1. septembra. Koliko su se voloski Hrvati borili, da dobiju hrvatsku školu, već je i vrbacimo poznato. Ni slavna junta, ni zem. školsko vieće nije se dalo nagovoriti, da otvori hrv. pučku školu, temelječ svoju odluku na činjenici, da je hrvatska škola u Opatiji, te da ne treba posebne hrvatske škole u Voloskom, premda dobro znadu, da je hrvatska škola u Opatiji bila tako natprana djecom, da je družba morala otvoriti drugu hrv. školu i premda se je u Opatiji otvorilo talijansku školu, koja je od one talijanske u Voloskom isto tako daleko, koliko bi bila i hrvatska škola u Voloskom odaljena od one u Opatiji.

Nu stara je praksa, da u Primorju vrijedi dvojak mjera, jedna za Talijana, obilata i prepuna, druga za Hrvate, mržava i nepodpuna.

Otvorenjem družbine škole u Voloskom učinjen je dalnji korak za očuvanje ovog prostarog hrvatskog mjesta, koga bi nam Talijani htjeli oteći. Na Vološćacih i na učiteljju stoji sada, da učine svaki svoju dužnost, prvi, da šalju svi svoju djecu u družbinu školu a na učiteljju, da valjano odgaja djecu, o čemu mi nit najmanje ne dvojimo.

Ukinuta osuda. Nedavno bio je kod zemaljskoga suda u Trstu g. Blaž Čerinja, c. kr. sudbeni kancelist u Buzetu; dignut sa službe. Zastupnik g. Čerinja uložio je proti osudi priziv, te je viša sudbena oblast ukinula prvu osudu kao u zakonu neutemeljenu.

Nesreća na moru. Dne 18. t. mj. prebacila je bura malenu jadrnjaču — braceru nedaleko Pirana. Na ladji „Levante“, kratkoj kuruzom, nalazio se je vlasnik Parenzan sa dvojicom mornara. Ovi se spasije na drugoj ladji, koja je iza njih plovila. Ladja je potonula 15 metara duboko, te će ju bez dvojbe dignuti iz mora. Sljedećeg dana bio je na licu mjesta ronac, koji je hotio spasiti što god potonule robe, nu radi nemirna mora nije mogao ništa opraviti.

Iz drugih krajeva:

Naručbe za žigice za cikoriiju družbe sv. Cirila i Metoda imadu se slati na gosp. Milana Gremera, Rieka. Za cigaretni papir valja se obratit ravno na gosp. Stjepana Gamulina na Jelsi, Dalmacija.

Cigaretai papir družbe sv. Cirila i Metoda za Istru već je predan za prodaju. Svaki redoljub neka traži i da mu se dade samo takav papir. Razpredavači nek se obrate ravno na gosp. Stjepana Gamulina, Jelsi, Dalmacija.

Nesretna „Ika“. Nasi će se čitatelji sjećati, kako je parobrod ugarsko-hrvatskog parobrodarskog društva „Ika“ na Rieci pred nekoliko godina potonula na ulazu u riečku luku, kojom je prigodom mnogo osoba našlo smrt u moru. Kasnije bijase „Ika“ iz mora izvučena, popravljena i prodana nekomu grčkemu brodovlastniku, koji ju je prekrstio u „Angelica“. Sada javljaju riečki listovi, da se je ta „Angelica“ sukobila u grčkom moru sa jednim drugim brodom i da je opet potonula a s njom i dvie osobe. „Ika“ je ostala nesretnom „Ikom“ i poslije prekrštenja.

Druga strana medalje. U zadnjem broju priobćismo, kako su austrijske oblasti u južnom Tirolu izvanredno strogo postupale sa jednim talijanskim majorom, koji je došao tamo samo iz zabave, da fotografčki snimi tvrđjave i utvrdbе na austrijsko-talijanskoj granici, kako su ga odpratle preko granice i nepitajuć ga, je li mu to krivo li pravo. On je došao tamo — evo naše glave, stalno radi toga, da prouči naše tvrđjave i utvrdbе, pak da to priobći našoj saveznicu i prijateljicu Italiji, te da nam ona drugi put, kad budu sličajno došle u pogibelj te tvrđjave i utvrdbе, pomogne iste proti zajedničkom dušmanu braniti. Plemenitijeg djela mi si nemožemo ni pomisliti, pak se je ipak g. majora preko granice spravilo.

Da vidimo sada, kako se je u Ugarskoj blago i plemenito postupalo sa ruskimi častnicu, koje je tamo zanio vjetar u balonu. Oni se digoše u zrak u znanstvene svrhe, kao što se dižu vrlo često častnici drugih država i slučaj je hotio, da ih je vjetar iz Rusije bacio u Ugarsku i to u mjesto Piroka. Podžupan onaj — panije uzeo je častnike na zapisnik i pridržao ih dok nije dobio dozvolu od vojničke oblasti iz Budimpešte, da ih može na slobodu pustiti. Ništa nije ruskim častnikom pomoglo njihovo dokazivanje, da su se digli u zrak u naukovne svrhe, da ih je vjetar slučajno bacio onamo itd. itd. njim se nije vjerovalo dok nije stigao befel iz Pešte. Tekar tada pustise ih i odvedoše pod pratnjom pandura na granicu.

Koliko li razlike izmedju postupanja sa jednim talijanskim špiunom i sa ruskimi častnicu, koji putnju zrakom učisto naukovne svrhe! Tamo sama prijaznost, sama uljudnost, sve gladko i fino u rukavicah, a ovdje — strogi vojnički befel

— pak marš pod pratnjom prostih pandura preko granice.

Pak da nije sudbina jarac! Oni ruski častnici ili njihovi stariji drugovi borili su se god. 1848. u Ugarskoj za Austriju i ukrotili: bunтовničke Madjare, koji se digoše proti Austriji — dočim je možda onaj major — špiun u iste godine udarao inačemer po austrijskih vojnicu u Italiji Al dè, talijanski major — špijun pripada vojsci prijateljske i savezne države, s kojom smo ratovali više nego s nijednom drugom susjednom državom, pak sada valja, da zatvorimo ako treba i obje oči — samo da neuvredimo tankoćuna prijatelja i saveznika, koji neće već nikada proti nam ustati — ako ne, u prvog takvog prigodi: Bog zna, bili nam u takvom slučaju: opet pomogni ruzki častnici?!

Danica za godinu 1902. Danica koledžar i ljetopis književnoga društva sv. Jeronima za prostu godinu 1902. dogotovljena je te se može odmah i na prodaju dobiti. Sadržaj „Danice“ je sljedeći: Visoka kraljevska kuća. Godina 1902. Koledžar. Ljetopis književnoga društva sv. Jeronima. Izvadak iz pravila društva svetog jeronimskoga. Bratovština hrvatskih ljudi u Istri. Izvadak pravila iz bratovštine. Dva brata. † Josip Torbar. (Sa slikom.) Plitvička jezera. (Sa tri slike.) † Biskup Antun Martin Slomšek. (Sa slikom.) Župna crkva u Erdeviku. (Sa slikom.) Štetni kukci u polju. Pouke djeđa Marka. Sadimo voćke. Neke važne radnje u voćnjaku. Pusta kuća. Šta imamo raditi? Gljive, njihova korist i štetnost. Zajmovne „Seljačke udruge“. Kakva će biti godina 1902.? Kako se dade unaprijed pogadjati vrijeme? Za kratak čas. Sajmovi. Povjerenici i broj članova svetog jeronimskoga društva.

Naručbe neka se izvole upravitelju na društvenu upravu u Zagrebu, Trenkova ulica, kuće br. 1.

Listnica uredništva i uprave. Gosp. V. G. u R. Priobćit ćemo u drugoj formi zadovoljiv Vam posve; potroška neima nikakva. Da ste nam zdravo!

Filijalka C. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda za trgovinu i obrt u Trstu

prima:

Uplate u krunama	
sa predobjavom od 4 dana po 2 1/2%	
„ „ „ „ „ 8 „ „ 3 1/2%	
U planim na ime sa predob. od 4 dana po 2 1/2%	
„ „ „ „ „ 8 „ „ 3 1/2%	
„ „ „ „ „ 30 „ „ 3 1/2%	
U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2 1/2%	
„ „ „ „ „ 3 m. „ 2 1/2%	
„ „ „ „ „ 6 „ „ 2 1/2%	

Rodoljubi!
Kupujte samo Cirilo-Methodijske žigice!

ZUBOBOLJA.

Bol supljih zubi prestaje sigurno i momentano uporabom najnovijeg izuma „Orientaliskih pilulica proti zubobolji“.

Iste su od strane visoke kralj. zemaljske vlade za prodaju dozvoljene, te nakon lučbene analise kao posve nesškodljive pronadjene. Ove do sada kao najradikalnije i nenađkrljivo sredstvo proti boli supljih zubi izkušane „Orientaliske pilulice proti zubobolji“ dobivaju se jedino kod proizvođačija ljekarnika **A. SRNKE u Glini (Hrvatska).**

Da se predusretne možebitnom kupovanju kojekakvih patvorina, upozoruje se na zatvoru kutije nalazeći se zaštitni žig (glava crnca). — Naručbe obavlja se izretom pošte uz pouzće, ili ako se novac unaprijed pošalje. — Cijena jedne bočice pilulica sa uputom jest franco pripisano 2 K 50 h.

Nenađkrljivo! Najnoviji izum!

Okružni odlet u krunama razpoloživi novca, 2 1/2% na svakom stroju.

Kruna i napoleoni u tekućem računu. Uvjeti se sklajaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice za Beč, Budimpeštu, Bero, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Trojovu, kao također za Zagreb, Arad, Bielek, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inosost, Celovec, Ljubljani, Linc, Olomuc, Sazac i Solinograd bez troška.

Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vrijednosnih papira.

Prima uplate odzraka, izvucenih vrijednosnih kano i uplate svake vrste.

Daje predumove na Warranta i vrijednosti uz najumjestnije uvjete. Predumove otvara na dokumente za London, Pariz, Beč i druge trgovce po vrlo umjernih uvjetih.

Kreditna pisma dođe za kojegod trg.

Uložci u pohranu. Primalje se u pohranu vrijednosni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obratit se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice. Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama, po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

Restauracija ŠEPUKA - PAZIN

sa sobami za prespavanje preporuča se p. n. obćinstvu i putnikom za mnogobrojnan posjet, obećajuć uvijek najtočniju uslugu uz dobru domaću kuhinju te razna zdrava i kriepka vina. Dobiju se također de-sertna vina, liker i slastičice.

Prvo slavonsko skladište pokucstva

Antona Černigoj
Trst
Via di Piazza vecchia 1, u kući Marezzi, podružnica stolarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu.
Tvornica sa strojevnim obratom

Svaka je konkurencija nemoguća jer je pokucstvo iz prve ruke.

ŠEPUKA - PAZIN